

Voor je aan de slag gaat

Een taalbeleid opzetten is vaak ook een veranderingsproces. Daarom bekijk je het best eerst of er een voedingsbodem voor is. Wat zijn jullie verwachtingen? En is er ruimte voor een nieuw engagement? Pluis dat eerst grondig uit.

TAALBELEID IN JE OPLEIDING

De ene docent switcht vlot naar het Frans wanneer zijn instructie niet begrepen wordt, de andere houdt vast aan het Nederlands tot de cursist hem wat verstaat. Docenten ergeren zich aan de taalfouten in de toetsen van de cursisten, maar de directeur vindt geen antwoord op deze terugkomende frustraties. Tijdens stages krijgen cursisten te horen dat hun taalniveau niet voldoet of kunnen ze moeilijk communiceren met klanten.

Voor veel Brusselse opleidingen zijn dit herkenbare voorbeelden. Ze maken duidelijk dat een standpunt over taal in de opleiding, en de vertaling daarvan in een taalbeleidsplan, noodzakelijk zijn. Het heeft als doel de taalcompetenties en daarmee ook de studieresultaten van de cursisten te verbeteren. Kris Van den Branden definieert taalbeleid als volgt:

‘De structurele en strategische poging van een schoolteam om de onderwijspraktijk aan te passen aan de taalleerbehoeften van de leerlingen met het oog op het bevorderen van hun algemene ontwikkeling en het verbeteren van hun onderwijsresultaten.’

Een taalbeleidsplan maakt duidelijk wat de visie van een opleiding op taal is. Het geeft alle medewerkers van de organisatie houvast en geeft duidelijkheid aan zowel docenten als cursisten. Welk minimum taalniveau kan je vooropstellen voor je cursisten? Welke houding neem je aan tegenover andere talen? Of welke acties kan je ondernemen om je opleiding aan te passen aan de reële taalsituatie?

Een taalbeleidsplan doet een organisatie ook stilstaan bij de haalbaarheid van haar verwachtingen. Moet ze die bijsturen? Een taal leren is namelijk hard werken. Het gaat erg traag vooruit, het is intensief en stagneert vaak op een bepaald niveau.

Zie je gelijkenissen met de situatie in jouw opleiding? En wil je die aanpakken? Lees dan zeker verder.

VERKENNING VAN DE VRAAG

Waarom wil je opleiding eigenlijk aan taalbeleid werken? Wat zijn de talige uitdagingen die jullie willen aanpakken en waardoor zijn die vermoedelijk veroorzaakt? Welke resultaten verwacht je opleiding van zo'n taalbeleidsproces? En wat impliceren die verwachtingen qua investeringen in tijd en financiële middelen?

Cruciale vragen, die beantwoord moeten worden voordat jij en je opleiding aan taalbeleid kunnen werken. Het is dus belangrijk dat je voldoende tijd neemt om samen met de directie uit te klaren wat het doel van het taalbeleidsproces is en of je team voldoende geëngageerd is om ruimte en tijd te maken voor een grondig taalbeleid.

Werkte je opleiding al eerder aan een taalbeleid? Dan geven wij je inspiratie om het nieuw leven in te blazen.

Met je team aan de slag

Is jouw opleiding klaar om een taalbeleid te voeren? Zijn docenten gemotiveerd om de taalproblemen in hun klas aan te pakken? Of willen ze hun succesvolle aanpassingen in de les graag verankerd zien in een structureel beleid? Vergeet dan niet dat een stevig taalbeleid gedragen wordt door een volledig team van enthousiastelingen en niet door één gemotiveerde trekker.

Ga dus niet te snel en besteed voldoende aandacht aan het motiveren van je collega's. Geef ruimte aan hun bedenkingen en suggesties. De implementatie van een taalbeleid gaat veel beter als het hele team betrokken is.

Om te achterhalen hoe je collega's over taalbeleid in je opleiding denken en wat hun bedenkingen of verwachtingen zijn, kan je een enquête lanceren. Je vraagt naar de ervaringen van je collega's met het taalniveau van hun cursisten. Je peilt naar de bereidheid om hun eigen taalgebruik aan te passen. En je ontdekt wat hun frustraties over taal in je opleiding zijn.

Enkele vragen die je kan stellen om naar de draagkracht van je collega's te peilen:

- ✎ Begrijpen je cursisten de inhoud van je les soms niet door taalproblemen?
- ✎ Schakel je snel over op een andere taal als een cursist je niet begrijpt of als het gesprek traag verloopt?
- ✎ Vind je het oké als een cursist zijn thuistaal gebruikt op school?
- ✎ Vind je richtlijnen en visie rond taal in je opleiding belangrijk?
- ✎ Vind je het zinvol om verder te werken aan het taalbeleid van de opleiding? Waarom (niet)?
- ✎ Wat is volgens jou prioritair qua taalbeleid in je opleiding?
- ✎ Mag de taalverantwoordelijke een gesprek met je inplannen (in het kader van een taalanalyse)?
- ✎ Mag de taalverantwoordelijke een les van je bijwonen (in het kader van een taalanalyse)?

De resultaten van zo'n enquête geven je een goed zicht op de motivatie van je collega's om aan taalbeleid te werken. Ze geven je ook inspiratie voor talige actiepunten in de toekomst. Je kan de vragen natuurlijk herformuleren en aanpassen aan de context van je opleiding.

Voel je na de afname van zo'n bevraging enthousiasme bij je collega's? Is de meerderheid van je team klaar voor deze uitdaging? Is er in jullie praktische planning ook tijd om dit thema op de kaart te zetten?

Dan kan je met deze publicatie aan de slag!

Oprichten van de werkgroep Taal

Als je taalbeleid op de agenda wil zetten, is de oprichting van een werkgroep een goede eerste stap. Met een werkgroep bundel je de krachten. Je hebt meer impact op de hele personeelsploeg en een groter mandaat als je veranderingen voorstelt. Vanzelfsprekend zorgt de oprichting van zo'n werkgroep ook voor een meer evenwichtige verdeling van de taken.

Met een werkgroep werk je bovendien bottom-up. Dat is volgens ons de meest efficiënte manier om tot een gedragen en duurzaam taalbeleid te komen.

Instructiefiche

Wat

Tips voor de oprichting van een werkgroep

Doel

Met de oprichting van een werkgroep Taal verdeel je het werk dat bij een taalbeleidstraject komt kijken én vergroot je de draagkracht van je voorstellen. Je werkt van onderuit je organisatie aan een taalbeleid.

Door wie

Taalverantwoordelijke, directie

Hoe ga je te werk?

Stap 1: Stel de werkgroep samen

- Zoek 4-6 max. gemotiveerde medewerkers of docenten. Verplicht niemand om deel te nemen aan de werkgroep.
- Zoek deelnemers met verschillende profielen en docenten van verschillende vakken.
- Betrek zeker de taalverantwoordelijke, de taalcoach en eventueel een directielid.

Stap 2: Schat de werklast in

- Overleg 1,5 - 2 uur lang om de 2 à 3 maanden.
- Overleg om de 2 maanden in de voorbereidingsfase, daarna om de 3 maanden (enkel evaluatie, bijsturen en opvolgen).

- ✎ Reken extra werkuren voor de communicatie en voorbereiding van acties. Sta ook stil bij de tijd die je nodig hebt voor het uitschrijven van een taalbeleidsplan of de sensibilisering en motivatie van collega's.

Stap 3: Geef uitleg over de werking van de werkgroep

- ✎ De taalverantwoordelijke coördineert de werking, stelt de agenda voor overleggen op, bezorgt informatie aan de werkgroep en aan de deelnemers van de acties. De verantwoordelijke informeert de directie en collega's over de werking en acties van de werkgroep. De taalverantwoordelijke is de trekker van het taalbeleidsproces. De belangrijkste taken:
 - ▶ Taalafspraken maken met de werkgroep
 - ▶ Samen met de werkgroep haalbare, realistische en motiverende acties bedenken
 - ▶ Per actie een timing vooropstellen en verantwoordelijkheden verdelen
 - ▶ Taalacties en taalafspraken opvolgen, evalueren en bijsturen
 - ▶ Het taalbeleid verankeren in de dagelijkse werking
 - ▶ Efficiënt communiceren over de werking en de acties van de werkgroep
- ✎ Alle leden van de werkgroep zijn ambassadeurs voor taalbeleid in hun eigen team of dienst. Ze denken mee na over mogelijke taalacties en helpen die te realiseren. Ze motiveren hun collega's om eraan mee te werken.

TIPS VOOR DE WERKGROEP

- ✓ Zijn er quick wins? Daarmee bedoelen we acties die gemakkelijk en snel uit te voeren zijn, mét impactvolle en concrete resultaten. Benoem ze!
- ✓ Communiceer met de rest van de organisatie: wat doen jullie? Wat zijn de mijlpalen in jullie beleid? Wat hebben jullie (al) bereikt?
- ✓ Is je directeur niet bij de werkgroep betrokken? Hou hem of haar dan goed op de hoogte!